อาหารสมอง

วิรกร ตรีเศศ

ราคาหยกพุ่งสูงกว่าทอง

ถ้าใครคิดว่าได้ตัดสินใจถูกแล้วที่ซื้อทองเก็บไว้เมื่อ 10 ปีก่อนเพราะมันเพิ่มค่าขึ้น 3 เท่า ก็ลองพิจารณาเทียบเคียงกับการซื้อหยกแล้วจะแปลกใจ เพราะมันเพิ่มขึ้น 100 เท่า

อย่างไรก็ดี หยกไม่มีลักษณะทางเคมีที่เหมือนกับทองคำเนื่องจากคุณภาพไม่กลมกลืนอยู่ในระดับเดียวกันหมด จึงไม่มีการบันทึกราคาได้ชัดเจนเหมือนทองคำ

หากคิดคร่าวๆ เมื่อ 10 ปีก่อน หยกธรรมดาชนิดที่เรียกว่า Nephrite ราคาตกประมาณ 10,000 หยวน (40,000 บาท) ต่อกิโลกรัม ปัจจุบันราคาประมาณกิโลกรัมละ 1 ล้านหยวน (4,000,000 บาท)

แต่ดั้งเดิมนับพันๆ ปีนั้น หยกเป็นที่ปรารถนาของคนจีน อินเดีย เฉกเช่นเดียวกับที่เพชรและทองคำเป็นของคนตะวันตก

หยกเป็นวัสดุมีค่าที่คนจีนเอามาแกะเป็นศิลปวัตถุ เป็นพระพุทธรูป เป็นหัวขวาน ด้ามมีด ด้ามดาบ บ้างก็เป็นลูกปัด กระดุม

คนจีนเชื่อว่าหากมีหยกประดับร่างกายแล้วจะช่วยป้องกันสิ่งชั่วร้ายได้ หยกจึงเป็นสิ่งมีค่าในวัฒนธรรมตะวันออก

มนุษย์เพิ่งจะมารู้ในศตวรรษที่ 19 นี้เองว่าแท้ที่จริงแล้วหินที่เรียกกันว่าหยกนั้นแยกออกได้เป็นสองประเภทคือ Nephrite ซึ่งมีธาตุแคลเซียม แมกนีเซียม ธาตุเหล็ก เป็นส่วนประกอบใหญ่ และ Jadeite ซึ่งมีโซเดียม อลูมิเนียม และธาตุเหล็ก

ก่อนหน้าปี ค.ศ.1800 จีนใช้หยกประเภท Nephrite ซึ่งหาง่ายกว่า มีสีขาวจนถึงเขียวในระดับต่างๆ มีความแข็งประมาณ 5.5 ถึง 6.0 Mohs (หน่วยของความแข็ง แข็งที่สุดคือ 10 Mohs) ส่วนหยกชนิดที่เรียกว่า Jadeite นั้นมีสีต่างๆ ตั้งแต่น้ำเงิน ม่วง ชมพู และเขียวแบบมรกต

หยก Jadeite ชนิดสีเขียวแก่และใส เป็นหยกที่มีราคาแพงและหาได้ยาก มีอยู่เฉพาะในประเทศกัวเตมาลา และพม่า ซึ่งประเทศหลังนี้เป็นแหล่งสำคัญของหยกสำหรับจีนหลัง ค.ศ.1800 ในพื้นที่ Mogaung ในเขต Myitkyina ของพม่าตอนเหนือ Jadeite ฝังอยู่ในดินโดยมีลักษณะยาวเป็นเส้นคล้ายงูใหญ่ มันถูกขุดขึ้นมาใช้ในช่วงเวลากว่า 100 ปี จนหายากมากขึ้นทุกที

Jadeite มีความแข็งประมาณ 6.5-7.0 Mohs ซึ่งแข็งกว่าหยก Nephrite ที่ขัดตกแต่งได้ง่ายกว่า อีกทั้งหาก้อนใหญ่ได้ง่ายกว่ามาก Nephrite จึงถูกนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการสร้างพระพุทธรูปและศิลปวัตถุต่างๆ

องค์พระพุทธรูปที่ทำจากหยกก้อนเดียวที่ใหญ่ที่สุดในโลก ชื่อ Mahavira (มหาวีระ) สูง 1.5 เมตร อยู่ในวัด Kolanpak ของพวกเชน (Jainist) ในเขต Nalgonda ในรัฐ Andhra Pradesh ในอินเดีย

ในปัจจุบันหยกที่ดีที่สุดของจีนอยู่ที่เมือง Hotan ตั้งอยู่สุดตะวันตกของแผ่นดินจีน ในมณฑล Xinjiang บนฝั่งและใต้แม่น้ำ Yurungkash หรือแม่น้ำหยกขาวของเมืองนี้

ทุกฤดูใบไม้ผลิจะมีก้อนหินที่มีหยกอยู่ข้างในไหลกลิ้งลงมาจากเทือกเขา Kunlun เสมอ ผู้คนจึงแห่กันไปขุดค้นหากันมานานปี

ในปี 2006 คนจีนกว่า 50,000 คน แห่มาใช้เครื่องจักรตักขุดหินในบริเวณชายฝั่งแม่น้ำนี้ที่ยาว 30 กิโลเมตร เพื่อหาหยก Nephrite กันทั้งวันทั้งคืน สร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมมากมายจนในที่สุดต้องห้ามขุดโดยใช้เครื่องจักรในปีถัดมา

การห้ามขุดโดยใช้เครื่องจักรทำให้ราคาของหยก Hotan พุ่งขึ้นไม่หยุด ถึงขนาดที่ว่าขอให้เป็นหยก Hotan แท้แล้วราคาไม่เกี่ยง

คนจีนที่ซื้อไปส่วนใหญ่เอาไปเป็นของขวัญเจ้านายหรือเพื่อนร่วมธุรกิจหรือเป็นสมบัติส่วนตัว

ความรวยมากขึ้นของชนชั้นกลางทำให้ดีมานด์ของหยกพุ่งขึ้นมาก จนต้องนำเข้าจากรัสเซียและเกาหลีมาบำบัดความต้องการ อย่างไรก็ดีคนรวยจริงก็ยังต้องการหยก Hotan อยู่ดี

เมื่อ 5 ปีก่อนผลผลิตของหยก Hotan อยู่ที่ประมาณ 10 ตัน ปัจจุบันปริมาณของหยกนำเข้าจากรัสเซียประเทศเดียวตกประมาณ 500 ตันต่อปี

หยกที่นักท่องเที่ยวซื้อกลับกันมานั้นส่วนใหญ่เป็นหยกนำเข้าเพราะมีราคาถูกกว่ามาก หยกจากเกาหลีมีราคาประมาณ 800 หยวน (3,200 บาท) ต่อกิโลกรัม (หยก Hotan นั้นมีเงินหลายพันหยวนก็อาจหาซื้อไม่ได้)

หยกในปัจจุบันมีการ “ตกแต่ง” โดยเฉพาะ Jadeite เพื่อให้มีคุณภาพดีขึ้น ใครที่ซื้อหยกราคาแพงควรระวังอย่างยิ่ง มีตั้งแต่

(ก) ใช้ไขอาบผิวเป็นเงาวาว

(ข) เอาหยกที่มีตำหนิไปย้อมสารเคมีและฉีด Polymer Resin เข้าไปข้างในเพื่อทำให้ใสและมีสีสดขึ้น

(ค) ใช้สารเคมีย้อมหยกคุณภาพไม่ดี

(ง) ใช้วิธี (ข) กับ (ค) ผสมกัน

(จ) เลวร้ายสุดคือเอาเศษหยกมาประกบกับพลาสติกข้างหลัง

โดยสรุปก็คือถ้าไม่มีการ “ตกแต่ง” หยก Nephrite จะมีสีขาวไปจนถึงเขียวในระดับต่าง ๆ ส่วน Jadeite ซึ่งหายากกว่ามีหลายสี โดยสีที่มีราคาสูงก็คือเขียวแก่ใส แต่ไม่ว่าจะเป็นหยกประเภทใดก็ตาม ปัจจุบันมีราคาสูงมาก ขนาดเหยียบ 100 เท่าเมื่อเทียบกับเมื่อ 10 ปีก่อน

เมื่อพูดถึงหยกแล้วก็จำเป็นต้องกล่าวถึงมรกต (Emerald) ซึ่งเข้าใจว่าเป็นคำจากภาษาสันสกฤต “Marakata” มรกตเป็นแก้วที่มาจากธาตุ beryl ที่มีสีเขียวจากสารโครเมียม (ยิ่งมีมากก็ยิ่งเขียวมาก) มันมีความแข็งประมาณ 7.5-8 Mohs มักมีตำหนิอยู่ข้างในเป็นธรรมดา จนมรกตเม็ดที่เขียวใสมีราคาสูงมาก

มรกตก็อยู่ของมันดีๆ จนถึงปี 1960 อุตสาหกรรมจิวเวอร์รี่ในสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนคำจำกัดความของ emerald โดยให้รวมเอาหินแก้ว beryl ที่มีสีเขียวจากสาร vanadium เข้าไปด้วย ซึ่งหินแก้วอย่างหลังนี้มีปริมาณมากโดยมาจากโคลัมเบีย ผู้คนจึงเรียกมรกตอย่างหลังนี้ว่า Colombian Emerald (มรกตโคลัมเบีย)

มรกตก็มีการ “ตกแต่ง” เช่นเดียวกัน น้อยสุดก็คือใช้น้ำมัน cedar หรืออื่นๆ ขัดมรกตให้ดูเงางาม วิธีที่หนักกว่าก็คือมรกตเทียม โดยเอาแก้ว Beryl ใสไม่มีสีมา “ย้อม” สีเขียว วิธีการมีหลายวิธีและก้าวหน้ามาก เขาทำกันมาตั้งแต่ทศวรรษ 1960 แล้ว

หยก Jadeite และมรกตมีลักษณะสีเขียวคล้ายกัน แต่มีโครงสร้างทางเคมีแตกต่างกัน การพิสูจน์จึงทำได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมรกตก้อนใหญ่นั้นหายากกว่าหยก Jadeite มากนัก แต่อย่างไรก็ดี หยกทุกชนิดและมรกตสามารถ “ตกแต่ง” ได้ทั้งสิ้น สาเหตุก็มาจากราคาของแท้ที่สูงขึ้นทุกวัน

ใครคิดจะสะสมความมั่งคั่งไว้ในหยกและมรกต พึงพิจารณาให้ดี ●

น้ำจิ้มอาหารสมอง :

History is past politics, and politics present history.

ประวัติศาสตร์คือการเมืองในอดีต การเมืองคือประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน

เครื่องเคียงอาหารสมอง

ดอกไม้ประจำประเทศอาเซียนนั้นน่าสนใจ บรูไนดารุสซาลาม ใช้ “ดอกซิมเปอร์” เป็นสัญลักษณ์ เราหาดูรูปดอกซิมเปอร์ได้ในธนบัตรฉบับละ 1 ดอลลาร์ ของบรูไน

กัมพูชาใช้ดอกไม้ที่เราคุ้นกันดีคือ “ดอกลำดวน”

ส่วน “ดอกกล้วยไม้ราตรี” ที่บานได้นานถึง 2-6 เดือน คือดอกไม้ประจำชาติอินโดนีเซีย

สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวถือเอา “ดอกลั่นทมหรือลีลาวดี”

ประเทศมาเลเซียใช้ดอกไม้ชื่อ “บุหงารายา” หรือชบามาเลย์ สำหรับพม่าใช้ “ดอกประดู่” เป็นสัญลักษณ์

ฟิลิปปินส์ ประเทศที่มีวัฒนธรรมและศาสนาค่อนข้างต่างไปจากเอเชีย ใช้ดอกไม้กลีบบาง “พุดแก้ว” แทนความบริสุทธิ์เรียบง่าย ส่วนสิงคโปร์ใช้ “แวนด้า มิสโจเคียม” ดอกกล้วยไม้ลูกผสมสีม่วงอ่อน รูปลักษณ์สวยงาม ลำต้นสามารถสูงได้เท่าคน

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามใช้ “ดอกบัว” เป็นดอกไม้ประจำชาติ สำหรับบ้านเรา “ดอกราชพฤกษ์” หรือที่รู้จักกันในชื่อดอกคูน ซึ่งมีสีเหลือง

สำหรับสัญลักษณ์ประจำ “ประชาคมอาเซียน” คือ สิบรวงข้าวสีเหลืองมัดรวมกันเป็นหนึ่งฟ่อนซึ่งแสดงถึงมิตรภาพแห่งความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของทั้ง 10 ประเทศสมาชิก